

Budost (a bylost) pravé události / Bylost a budost pravé události

Každé skutečné „jsoucno“ je událostným děním, tj. děním vnitřně integrovaným v jednotu, to znamená sjednoceným do „celku v čase“, „časového celku“, eventuelně také „časujícího celku“ – je tedy událostí. Každá událost má v každém momentu své aktuální přítomnosti (s výjimkou svého „počátku“ a „konce“) něco ze svého dění (průběhu, uskutečňování) „za sebou“ a něco „před sebou“, tj. za sebou něco již uskutečněného (bylost), zatímco před sebou to, co teprve má být uskutečněno (budost). Pokud nechceme zpochybnit skutečnost události samé (jakožto celku v čase, třeba tvrzením, že jde o pouhé „zdání“), nemůžeme prohlásit na „neskutečnou“ ani její „bylost“, ani její „budost“, tj. nemůžeme popřít povahu jakéhosi „druhu“ skutečnosti ani bylosti, ani budosti. Je však zřejmé, že v obou případech jde vždy o jinou skutečnost, jiný typ skutečnosti, tj. že se liší nejen bylost od budosti (a obráceně), ale že se jak bylost, tak budost odlišují také od aktuální (tj. právě vykonávané) přítomnosti, tedy od „aktuality“. V nejstarší fázi filosofického myšlení (tj. ve starém Řecku) máme dochovánu extrémní myšlenku, že „jsoucí“ je jen to, co je „aktuální“, tj. co je nyní a zde, nunc et hic; důsledkem tohoto extrémního konceptu je popření nejen bylosti a budosti, nýbrž minulosti a budoucnosti obecně, tudíž popření časovosti a času vůbec. To není jen nějaká extravagance eleatů, ale je to zásadně důležitý příznak a doklad, kam vede může vést) řecký typ pojmovosti. Proto nelze další cesty filosofického myšlení chápat leč jako jakési pouze povrchní opravy a kompromisy se „skutečností“; rozhodně to není ani v náznaku pokus o překonání onoho základního omylu, oné chyby, která je nerozlučně spjata s tím typem myšlení, které bylo nastartováno a do hloubky ovlivněno „geometrií“ (a vůbec matematikou). Právě tam byl (a je) čas vyloučen a popřen. Jen za předpokladu rozhodného důrazu na čas a časovost máme naději na principiální nápravu, nikoli pouhé neprincipiální opravy a úpravy, které však chybné základy nechávají bez revize vadit a škodit dál. A to si proto nutně žádá čehosi základního: musíme si konstruovat jiný myšlenkový model (modely, jiné způsoby modelování), a to ve vědomé polemice s modely geometrickými (matematickými). A právě k tomu cíli si musíme ustavit myšlenkový model „události“ a vypracovat způsob, jak „myslit“ (tj. jakou novou pojmovostí „uchopit“) problém celku události, tj. celkovosti, sjednocenosti, integrity bylosti, budosti, aktuálnosti resp. aktuální přítomnosti a povahy onoho specifického „zpřítomňování“ jak bylosti, tak budosti v každé takové aktualitě.

(Písek, 120524-3.)